

ВИСНОВОК

про наукову новизну,

теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Демчук Ольги Анатоліївни

«Імагопоетика творчості Василя Махна»

на здобуття наукового ступеня доктора філософії

зі спеціальності 035 «Філологія»

Актуальність дослідження. Дисертація Демчук О. А. написана в річищі магістральних тем сучасного літературознавства постколоніального періоду. Актуальність дослідження зумовлена виразними тенденціями зростання інтересу до національних характерів та міжетнічної комунікації в сучасному глобалізованому просторі, що засвідчує широка палітра літературної репрезентації означеної проблематики. Закономірно, наукова думка зреагувала на трансформацію картини світу в суспільній свідомості, зокрема на поглиблення міграційних процесів, які стали ідентичнісними викликами для сучасників. Нині запитуваним у багатьох царинах стає міждисциплінарний інструментарій імагології, ефективність якого доведено в численних дослідженнях, починаючи з середини ХХ сторіччя. У сучасній українській літературознавчій спільноті активно порушують питання імагології авторитетні науковці. Важливий внесок у розвиток вітчизняних імагологічних студій зробили Василь Будний, Заміна Алієва, Наталія Горбач, Мирослава Іванишин, Артур Малиновський, Дмитро Наливайко, Ірина Приліпко, Ірина Пупурс, Ярослав Поліщук та ін. Першорядну увагу літературознавці приділяють письменникам, основою творчості яких стало відтворення різних культур і досвіду пізнання *свого й чужого*. До таких авторів маємо всі підстави віднести українського письменника Василя Махна, поетика текстів якого виразно пов'язана з імагологічним дискурсом. Тож актуальність роботи зумовлена потребою комплексно проаналізувати у світлі імагопоетики творчість одного з визначних авторів сучасності, який послідовно і багатогранно відображає

у своєму різножанровому доробку буття людини, що перебуває в пошуку самототожності на помежів'ї інтенсивних впливів *свого* й *чужого*.

Тема кваліфікаційної праці Демчук О. А., затверджена на засіданні Вченої ради Національного університету «Острозька академія» в листопаді 2020 року (протокол № 4 від 30 листопада 2020 року), безпосередньо узгоджується з комплексною науковою темою катедри української мови і літератури Національного університету «Острозька академія» «Проблематика ідентичності, пам'яті й етосу в українській літературі» (номер державної реєстрації 0123U104643).

Наукова новизна. Дисертація Демчук О. А. відзначається науковою новизною, яка полягає як у запропонованій методології, так і в об'єкті аналітичного осмислення, що в сумі стало запорукою оригінального дослідження, яке варто вважати важливим кроком у науковому трактуванні своєрідності сучасної української літератури.

У дослідженні Ольги Демчук *уперше* у вітчизняних літературних студіях:

- комплексно досліджено творчість Василя Махна, одного з визначних сучасних письменників, якому поки що були присвячені лише спорадичні статті окремих літературознавців;
- засвідчено ефективність імагологічного методу під час характеристики індивідуально-авторської картини світу, відтвореної в різножанрових текстах Василя Махна (ліриці, художній прозі й нонфікшн);
- проаналізовано питання етнічної тожсамости в тлумаченні сучасного письменника-мігранта, поетика творчості якого контамінує глобальний і локальний дискурси;
- схарактеризовано авторську модель інтерпретації етнокультурного пограниччя в часопросторових вимірах, що є вагомим внеском Василя Махна в сучасну українську літературу;
- увиразнено дихотомію *свого* й *чужого* в художньому світі письменника з урахуванням варіативності імагопозицій, репрезентованих у текстах автора.

У роботі також *уточнено* сутність фундаментальних понять імагопоетики, розширено уявлення про перетин імагології з питаннями ідентичности, про аспекти художнього тексту, варті імагологічної інтепретації, передусім у контексті культурних фронтирів, а також *набули подальшого розвитку* методологічні підходи до вивчення спектру імагопозицій, зокрема мігрантської та туристичної, проявлених у літературних текстах.

Особиста участь авторки в отриманні конкретних наукових результатів, викладених у дисертації. Дисертація є самостійною науковою працею, у якій висвітлено власні ідеї та концепції авторки, вирішено низку поставлених завдань. Робота містить теоретичні й методичні положення і висновки, які дисертантка сформулювала особисто. Використані в дослідженні тези, ідеї і положення інших авторів мають відповідні покликання.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. Достовірність і обґрунтованість наукових результатів підтверджує апробація провідних тез і висновків дослідження на міжнародних (5) і всеукраїнських (6) наукових конференціях.

Грунтовність наукових результатів засвідчує широка методологічна база: провідним використано імагологічний, культурно-історичний, порівняльно-типологічний, психологічний методи, методи архетипної критики й міфокритики, контекстуального, геопоетичного, інтертекстуального, філософсько-антропологічного, герменевтичного аналізу. Достовірність результатів дисертації також зумовлене багатоаспектним і системним підходом до аналізу різних етнічних образів у поетичних творах, оповіданнях, романі, есеїстичних текстах Василя Махна.

Теоретичним фундаментом роботи стали ґрунтовні праці іноземних імагологів (Манфред Беллер, Гуго Дизеринк, Юп Лірссен та ін.), вітчизняних дослідників, що студіювали імагологію (Василь Будний, Юрій Барабаш, Наталія Горбач, Мирослава Іванишин, Наталія Кіор, Дмитро

Наливайко та ін.), науковців, до сфери зацікавлень яких входить питання ідентичности й національної пам'яті (Петро Іванишин, Ярослав Поліщук, Оксана Пухонська та ін.), учених, чиї дослідження присвячені поетиці текстів Василя Махна (Тамара Гундорова, Світлана Кочерга, Богдан Рубчак, Жанна Янковська та ін.). Усі праці, які стали теоретико-методологічним підґрунтям роботи, подано в списку використаної літератури, який налічує 229 позицій.

Наукове та практичне значення дисертації. Наукове значення дисертації полягає в поглибленні й урізноманітненні дослідницького інструментарію імагологічних студій, використаного для вивчення творчості сучасного українського письменника. Робота також системно репрезентує авторську інтепретацію часопростору, фокусом якого є фронтрна самобутність; увиразнює глобальні й національні конфлікти, розкриті в новому світлі імагологічного дискурсу. Дисертація демонструє сучасне використання комплексу компаративних й інтердисциплінарних засад, доповнюючи його новими варіантами студіювання імаготворення національних образів та авторської інтепретації міжкультурної комунікації на території помежів'я.

Практичне значення роботи полягає в можливості застосувати результати дослідження під час підготовки загальних курсів із теорії та історії літератури останнього десятиліття ХХ – початку ХХІ ст., наприклад, літературної імагології, геопоетичних студій, лекцій і семінарів, що стосуються поетики відтворення національних образів у літературі, основних тенденцій і тематик сучасного літературного дискурсу. Результати дисертації будуть корисними для підготовки відповідної навчальної і навчально-довідкової літератури, а студентам філологічних спеціальностей – під час написання кваліфікаційних робіт із відповідних тем.

Повнота викладення матеріалів дисертації у роботах, опублікованих авторкою. Основні положення та результати дисертації опубліковано в п'ятьох статтях, із-поміж яких чотири видано в українських

фахових журналах, а одну – в іноземному періодичному виданні. Окрім того, дві статті за темою дисертації прийняті до друку в наукових фахових виданнях України. Водночас Демчук О. А. – авторка 10 додаткових наукових публікацій, які засвідчують апробацію матеріалів дослідження.

Відповідність чинним вимогам щодо оформлення дисертації. Анотація, структура й обсяг дисертації Ольги Демчук відповідають чинним вимогам. Роботу написано українською мовою з коректним оперуванням літературознавчою термінологією і дотриманням норм наукового стилю. Дисертація складається зі вступу, чотирьох основних розділів, висновків, списку використаних джерел (229 позицій). Загальний обсяг роботи – 237 сторінок, обсяг основного тексту – 194 сторінки, що відповідає вимогам до написання кваліфікаційних наукових праць. Дисертація Демчук Ольги Анатоліївни «Імагопоетика творчості Василя Махна» відповідає спеціальності 035 «Філологія».

ВИСНОВОК

Усі наукові результати, викладені в дисертації та винесені на захист, авторка отримала самостійно. Зміст дослідження відповідає задекларованій меті й завданням роботи, які досягнуто й вирішено. Анотація, структура й обсяг дослідження відповідають установленим вимогам. Публікації здобувачки віддзеркалюють основні положення дослідження. Дисертація Демчук Ольги Анатоліївни «Імагопоетика творчості Василя Махна» – це завершена праця, у якій здобуто нові науково обґрунтовані результати, що сукупно характеризують імаготворення концептів *свого* й *чужого* в текстовій репрезентації Василя Махна в різноманітних часопросторових координатах, що має вагоме значення для сучасного літературознавчого дискурсу. Науковий рівень дисертації відповідає вимогам, викладеним у Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

Кваліфікаційну працю Демчук О. А. «Імагопоетика творчості Василя Махна» рекомендовано до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді

для присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальности 035 «Філологія».

Наукові результати дисертації Демчук Ольги Анатоліївни обговорено і схвалено на розширеному засіданні кафедри української мови і літератури Національного університету «Острозька академія» (протокол № 16 від 13 червня 2024 року).

Голова засідання –

кандидат філологічних наук,
доцент, завідувач кафедри
української мови і літератури
Національного університету
«Острозька академія»

Віталій МАКСИМЧУК

ПІДПИС
ПІДТВЕРДЖУЮ
НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ
КАДРІВ НАУ «ОА»

